

UNIVERSITÄTS-
BIBLIOTHEK
PADERBORN

Universitätsbibliothek Paderborn

Specvlvm Iuuentvtis, Sive Insigniores Pveritiæ Atqve Adolescentiæ Sanctorvm

Bosendorf, Hermann

Monasterii VWestphalorvm, 1615

Stanislaus Koska e Societate Iesu 15. Aug.

urn:nbn:de:hbz:466:1-42900

cius vero: Sacrifica, inquit dijs, sin minus nox
 illa in tuis expendetur supplicijs. Ad quæ B.
 Laurentius respondit: Mea nox obscuritatem
 nescit, sed potius omnia in luce clarescent. Tū
 iussit Decius os eius lapidibus contundi. Ille
 vero magis confirmabatur, & ridens dicebat:
 Gratias tibi ago supreme ac sempiternæ Deus:
 Allatus est tandem lectus ferreus instar crati-
 culæ, in quo extensus Laurentius cœpit subie-
 cto igne torreri, & fera carnificum immanita-
 te furcis ferreis cōprimi. At ille quanquā cra-
 ticulæ dirè affixus, & ardentibus prunis tostus,
 vultu nihilominus læto tyrannum affatur. An
 tu, inquit, miser existimas, hos mihi carbones
 supplicium, & non potius gratissimum præsta-
 re refrigerium? Equidem nūquam iucundius
 cubavi, nunquam maiori me affectum gaudio
 in vita memini. Ecce latus isthoc, p̄bè assatum
 est, iam versa & manduca. Demū peractis Deo
 gratijs inuictū spiritum p̄ manus angelorum
 in cælicas mansiones tradidit deportandum.

*Fortitudo
 animi.*

EX VITA B. STANISLAI KOSKA E SO-
 cietate Iesu à Francisco Sacchino eiusdem So-
 cietatis sacerdote conscripta.

Obijt 15. Aug.

Ortus est B. Stanislaus in Masouia Poloni-
 ci regni prouincia, in oppido paternæ
 conditionis Kostkouo. Parentes habuit Ioannem
 Koskam, & Margaritam Kriskam, peruetu-
 stæ ambos, Senatoriæ, opibusque pollentis
 pro-

profapiæ. Mansitq; ad tertium vsque ac decimum ætatis annum in domo paterna: quatuor inde circiter annos Viennæ in Austria, paulo minus vno in Societate vixit. Itaq; cum añum vndeagesimum iniret, in summo adolescentiæ flore, flos ille præ humanorum diuinorumq; decorum gratia, specie atq; odore suauissimus, è spinis mortalitatis lectus est, ferto immortalis cælestis sponsi nectendus. Fuit illi statura mediocris & apta, dignitate cum venustate permixta: os vultusq; angelicus, color prope candidus, virgineo rubore aspersus in genis, capillus modicè ex nigro flauescens: faciei figura rotundior, oculi nitidi, sed præ copia sanctæ dulcedinis qua cor assiduè colliquefcebat vuidi interdum ac lachrymabundi. Tenor vitæ paterna in domo acq; hæud distinctè compertus. Abhorruisse ab quavis licentia, atq; adeo leuitate puerili, illibatam conseruasse virginittatis decus, itemq; acceptam ab secunda origine in sacro fonte stolâ graui labenunquam contaminasse certum testatumque est. Ex quo autem tempore Viennam venit, memoria notior. Quippe cum Collegij, quod in ea vrbe Ferdinandus Imperator Societati IESU fundauerat, longè lateq; per Septentrionem inclÿta ferretur fama, ea Poloniam quoque peruagata, plurimos è prima nobilitate, præsertim Catholicos impulit, suos vt liberos Viennam mitterent: vbi liberales disciplinas pariter cum syncera pietate condiscerent.

Vienæ

Morū maturitas.

Virginittas.

Munditia

cōscientia.

Viennæ autem præter Societatis gymnasium, contubernium quoque erat conuictorum nobilium, fama & ipsum illustre, magno adolescentibus ad mores doctrinamque præsidio, quò cum fratre suo Paulo Stanislao missus fuit. Cæterum nequiuerè diu honesto illo uti conuictu. Maximiliano enim Cæsare ædes, quas Ferdinandus precario in eam rem concesserat, reposcente; contubernium illud solutum est. Quamobrem Stanislao perinde ac cæteris ad hæretici hominis hospitium, quippe qui suo arbitratu agere nõ sineretur, vna cum fratre diuertendum fuit. Quibus uti vna erat stirps, nec longo interuallo discriminata ætas; ita quod sæpè vsu venit longissimè dissiti mores. Paulus quanquam procul à flagitijs, tamen florentis cui indulgens hilaritati, vestium elegantia, copiosa ac delicata mensa, liberiore vita, ludicris iuuentæ delectari: modicam rationem habere cum Deo, plurimam cum paribus suis. Contraria omnia in delicijs Stanislao ^{Perfecta} erant, solitudo, ieiunium, modestia, ^{laus pu-} ^{ritia.} attenda custodia sensuum, diuturna precatio, familiares nulli, vel pbatissimi, nullius rei potior quam conscientia suæ ratio. Quod eò magis in minore fratre mirandum est; quod cum exempla omnia ad deprauandum valeant, & domestica quàm quæ maximè; nihil tamen is vnquam ab sua seueritate laxauit animum: quamuis & pelliceret & impelleret, & propè adigeret frater. Inde autem, cum tanta vtriusque vitam

A a disti-

dissimilitudo distraheret, ac Paulus uti auro anteibat, ita exercere in minorem fratrem dominatum æquum duceret, ac præterea acerbius ex ipsa Stanislai modestia fieret, quem ad suæ vitæ exemplum inflectere haud posset, facile est intelligere, quam solidam necesse sit fuisse Stanislai virtutem, quam exercitam patientiam & mansuetudinem. Eoque sæpè præferuidus Paulum improuidæ ætatis rapiebat impetus, ut innocentem fratrem nulla alia de re, nisi quia ad ipsius accommodare se nolebat mores, non verbis modo & probris, sed & verberibus malè acciperet. Hinc ergo multarum fœcunda laudum seges Stanislao offerebatur, illud assiduè conanti, ut quam maxime placeret Deo, fratri quam minimè displiceret. Obseruare hominem, eidem placide obsecundare in tempore; omnibus aduersus eum impigre fungi officijs. Famulum dixisses: nisi quod ut charitatem fratrum, ita sedulitatem anteibat feruorum: præclaroq; commercio amorem obsequiumque permiscens, hoc voluntarium ac verum; illum strenuum, efficacemque præstabat. Nullo vnquam modo conqueri, nullam præ se ferre iniuriarum memoriam, ac ne sensum quidem, ingenio vti ac solertia ad obtegendum rectè facta. Cum

Patientia.

Humilitas.

palam nunc ieiunaret, aliàs item ut clanculum faceret, causas, quibus à communi abstineret mensa, prudenter excogitabat. Ad precandum Deum, fruendumque diu beatorum

con.

congressu, interdiu in ædium secedebat ab-
dita; noctu vero postquam omnes sopor op-
pressisset, tacite surgebat è lectulo, ac posi-
tis humi genibus in alto illo rerum omnium
silentio, & fauentibus tenebris diuinis voci-
bus radijsque vacabat. Vbi liceret proripiebat
sele in templum; quod quanquam multum re-
spectus temperabat fratris, nõ poterat tamen
cohiberi, quin sæpe ac diu faceret: quotidieq;
nõ modo diuinissimum Christi corpus initio
scholarũ ac sine salutaret; sed etiam binis ter-
nisue sacris interesset; festis autẽ diebus etiam
sacro, vespertinæque psalmodiæ, quæ cum
musico concentu, atq; apparatu splendido in
templo collegij ea tempestate celebrabantur,
ad rerum sacrarum maiestatem contra hære-
ticos conseruandam. Hisce autem diuinis offi-
cijs tanto intererat pietatis affectu, vt non ra-
rò abstractus à sensibus in ecstasin raperetur,
quod vulgatum erat Viennæ. Incredibili erga
Dei Parentem obseruãtia ferebatur: eoq; nun-
quam in eius manibus vidisses nisi rosarium,
vel pios libellos, qui preces, aut laudes
parentis sanctissimæ cõtinerent. E cætero au-
tem numero Beatorum præcipuo colebat stu-
dio, Barbaram Virginem, eãdemq; Martyrem
nobilissimam. Nam & toto Septentrione cele-
berrima est huius Diuæ memoria, & sodalitas
in Viennesi Collegio in eius clientela adole-
scētium erat. Et sane ad eò domi exercito pie-
tatis causa adolescēti, patrociniũ eius virginis,

*Pietas &
deuotio.*

*Mira de-
uotio.*

*Cultus B.
Virg.*

Aa 2 cui

cui Pater pro carnifice fuerat, aptissimè congruebat. Cumq; animum ad cælestium rerum tractationem impensius transtulisset, etiam in exercitationibus scholasticis pia tractabat argumenta, ac vt plurimum cæli Reginæ laudes. Obseruatumq; est, cum principio non admodum inter condiscipulos emereret, paulo post cum iam Rhetoricę operam daret, in primorum venisse numerum: quamuis in studia pietatis longè plus operæ, quàm in studia literarum conferret. Ita pietas valet ad omnia. Multò quàm condiscipuli frequentius diuina obibat mysteria, maioriq; cum apparatu, ac postridie communicaturus vespere abstinēbat à cœna, quo purgator ad viuum cæli panem ab mortuis terræ escis accederet. Deniq; puer ætate, vir prudentia, carus omnibus, molestus nemini, magnum erat constantię ac pietatis exemplum, vt que alij postea testati sunt, etiam sanctus habebatur. Cœpit interea diuino instinctu ad religiosę vitę institutum impelli, quem ille, quamuis magno affectu susceperet, tamen siue puerili verecundia, siue quo alio metu ne Confessario aperiret, sex spatium mensium prohibitus est. Quod eò fortè à Deo permillum, vt haberet deinde innocentissima illa anima nonnullam sese plorandi despiciendiq; materiam, quasi tam diu Spiritui sancto restitisset. Simul ac vero suo id cōfessario patefecit, tantis eius animus cœpit delicijs circumfluere, nihil vt aliud dies noctesque men-

te a^o*Pietas.**Crebra cōmunio.**Ieiunium pramittit cōmunioni.*

te ac lingua versaret, quam Deum & Societatem Iesu. Fatigare ipse per se Patres, adhibere non preces modo assiduas sed etiam lachrymas, allegare alios, Pontificium quoque legatum. Verum Prouinciali Austriae Laurentio Magio stabat sententia, nisi bonam à parentibus veniam impetraret nequaquam admittere. Et quamuis certum Stanislao esset, id se parentibus secundis minimè facturum, ne tamen in periculum constantiæ vocari posset, voto semet ad ineundam Societatem planè obstrinxit. Interim è vexatione domestica patientiæ humanæ intoleranda, morbo grauissimo corripitur. In quo demonem in forma canis, scintillantibus oculis & horrendo faucium hiatu ad lectulum suum profultantem Crucis signo fugauit. Ingrauescente item morbo recordatus Beatam Barbaram minimè pati clientes suos sine diuinorum mysteriorum præsidij è vita concedere, vt se tanti quoque beneficii compotem faciat, ardenti prece Patronam exorat. Cui nocte intempesta apparet S. Barbara, duoq; angeli in claro lumine, sacrosanctam afferentes hostiam: quam cum ad lectulum famelici ægri accessissent, reuerenter ei porrexerunt; ipso magna animi demissione ac reuerentia Deum cordis sui suscipiente. Adhæc vi morbi, re à medicis desperata, ad extremam peruenerat, cum Beatissima virgo Dei mater, paruulum filium in sinu gestans præsens adfuit consolans clientem suum ac recre-

*Demonem
fugat.*

*Angelico
ministerio
sacram cõ-
munionem
percipit.*

*B. Virgo ip-
sum sani-
tate resti-
tuit.*

ans, quem quovberiori suauitate perfunderet, puellum Iesum in eiusdem lectulo collocavit. Quis hic integerrimū famuli amantissimi petus ardor, quę veneratio, quę dulcedo cōpleuit, lectulum suum tam pulchre floridum cōtemplantis? Ad salutis contactum fugit languor: ægroque iacenti non animi solum mirifica allata consolatio est, sed etiam corporis reddita valetudo, & cumulauit cæli regina benignitatem. In digressu nominatim admonuit, vt Societati se traderet. Cumque iam noua religiosæ vitæ cupiditate accensus, nihilo secius Prouincialis animum inexorabilem deprehendisset, inops consilij P. Franciscum Antonium natione Lusitanū conuenit, queritur de repulsa, atq; irritas à biēnio preces, sibiq; id animi esse, exteris adire Prouincias, tamq; diu peregrinari, ac perseuerare pulsando, quoad p voto res cederet, affirmat. At ille sperare se respondit, si Augustam ad Canisiū superioris Germaniæ prouincialem, vel ad extremum Romā ad Franciscum Borgiam Generalem præpositum pergeret, ab eorū alterutro receptū iri. Oblata igitur spe recreat, in occasione imminebat fugæ: q̄ breui fratris asperitas obtulit. Cū enim more suo innoxii Stanislauum male admodum Paulus accepisset, is qui mira ante patientia, exercendæ virtutis materia lætabatur, tū animo quidem placido, sed per quandā indignabūdi speciē; Profecto, inquit adhunc me habere modū si pergis, eris in causa

*B. Virgo ipsa
sum de in-
gressu So-
cietatis
admonet.*

in causa vt abripiam me aliquo fuga: tibiq; de
me parentibus reddenda ratio incūbet. Paulus
porro ad has voces insolentior, cum, vt iret ac
facesseret iteratò respōdisset, Stanislaus depo-
sito corporis cultu, ac rusticani pueri habitu
assumpto, raptim ad collegiū pergīt: audit sa-
crum, diuino se pane corroborat, acceptisq; à
Francisco ad Canisium & Borgiam literis iter
ingreditur, eo consilio, & quidem religione
voti firmato, nunquam vt domū rediret, nul-
lumq; faceret peregrinandi victumq; interim
emendicandi finem, quoad in tā sibi optatum
ordinem peruiam alicubi rimulam inueniret.
Quo in itinere cū aliquando in hæreticorū fa-
nū diuertisset, ratus prima facie Catholicorū
fuisse ecclesiam; re subinde cognita vehemen-
ter ploranti, tam præclaram spem sibi euanu-
isse, rursus quemadmodū olim dū ægrotaret,
panem Angelorum Angeli manu porrectum
suscepit. Postquam vero Canisiū adiit, suamq;
ei vocationem non obscuris hisce argumentis
ostēdit, bono esse animo, & quoad virtutis ali-
quod periculum faceret, in conuictu Dilingæ
humiles vulgo labores & seruilia tractare ope-
ra, iubetur. Eoq; officio Stanislaus vehementer
gauisus, nō solū natiua generositate, sed multo
magis Christianæ indolis diuina nobilitate e-
micuit. Ceterum suauissimus ille flosculus Ro-
manæ debatur amœnitati. Itaq; ad Patrem
Generalē Romā à Canisio duob; adhibitis so-
cijs destinatur. A quo mox vt ex itinere recrea-

*Stanislaus
clam fugit
à fratre.*

*Iterum illū
ab angelis
præbetur
S. Cōmunio*

Humilitas.

recreatus est, quinto Kalend. Nouembris in
 Nouitiorum ascriptus est numerum. Tum
 Claudio Aquaiuæ Ducis Atriæ filio, modo
 Præposito Generali, spiritualibus exerci-
 tionibus de more excolendus traditur. Ve-
 rum cum is ad prima ferè verba de rebus diui-
 nis solueretur in lachrymas, dicebat Claudius,
 sibi accipiendi potius, quam tradendi exerci-
 tationes eas munus impositum. In eo secessu
 Stanislau à pueritia vltima repetitam confes-
 sionem cum Patre Ruitio instituit: ex qua
 post eius obitum professus est Ruitius, ani-
 mum ab se innocentissimum perspectum, to-
 taq; vita nunquam letifera noxa inquinatum.
 Præterea in ijs rebus quæ aliorum more exer-
 cebat viuum erat virtutis exemplum, vt (quod
 maximè mirum est) Institutores Nouitiorum
 non dubitârint palam dum adhuc viueret, pro
 exemplo sodalibus ad imitandum proponere.
 Eius modestia vultus, oculorum incessus, mo-
 tuum omnium, parsimonia loquendi, verbo-
 rum meditatio erat summa. In cælesti illa oris
 specie ita color emicabat candidissimæ men-
 tis, & purissimæ lumen fulgebat integritatis,
 vt intuētibus virtutum omnium ac præsertim
 pudicitia amorem quasi afflaret. Nunquam
 tristem vidisses aut tetricum, sed alacrem, sua-
 uemq; permodesto atq; amabili vultu. Nem-
 pe ætatem ei floridam, non tam adolescentia
 faciebat, quam animus gaudens, delicijsq; bea-
 tæ vitæ saginatus, totius boni fontem non per-
 int er-

Vita eius
culpa ex-
pers.

interualla regustans, sed quantum mortalitas patiebatur assiduè potans: atque adeo contentiùs etiam ei quam mortalitas patiebatur inhærens. Sedulo Moderatores aduigilabant, ne nimio abreptus impetu spiritus, nequaquam pari præditum vi mortale vasculum immaturè desereret. Cæterum ita iam suo pte nutu ferebatur, & acquiescebat in Deo: ut vita eius verè non assidua modo oratio, sed etiam contemplatio dici posset: præsertim obinsigne donum, quo diuinã ubiq; præsentiam acie mentis intuebatur: neq; vllis, quantû obseruari potuit, euagationibus mentis interorandum obnoxius fuit. Cuius etiam caro iam animi didicerat affici studijs, ut posset cû regio vate profiteri: Sitiuit in te anima mea, quam multipliciter tibi caro mea. Certum est ipsum quoq; ex animi redundantia, ita amoris diuini incendio incallescere, ita æstuarè solitum corpus, ut pectori ad refrigerandum cor, imbutos frigida panniculos necesse esset apponere. Erga Dei beatissimam genitricem iam prorsus animum induerat filij: suam parentem appellare eã in omni sermone mirifica suauitate consueuerat. Testatur id in primis P. Emmanuel Sa Theologus, qui cum aliquando comitem eum ducens ad Basilicam S. Mariæ ad Niues, interrogasset num sanctissimam Virginem diligeret; is humili quodam gestu atque ore blandissimo respondit. Quid queris Pater? Est mea mater. Itaq; ad salutationem Angelicam,

A a 5 sa-

*Pietas &
sedula deuotio.*

sacrum rosarium, precesque alias cum Psal-
 mis in laudem virginis consuetas suavissime
 afficiebatur, cum quadam oris venustate. Quin
 etiam vultus eius non semel visus est insolito
 quodam lumine circundari. Inter iucunda hæc
 beatæ patriæ studia, nihilo voluntate aut co-
 natu minore munera huius exilij propria, &
 laboriosa tractabat. Præ enim illa charita-
 tis abundantia nihil sibi difficile factu existi-
 mans, quæ varia videbat in singulis labo-
 rum, abiectarumque functionum ac pœna-
 rum sponte susceptarum genera; ea ipse fame
 inexplebili & animo immenso appetebat uni-
 uersa: inque humillimis & contemptissimis
 ministerijs exultabat maximè ac triumphaba-
 bat. Porro instituta Societatis tanti faciebat,
 tamque sibi apta rebatur & congruentia, vt
 nihil supra. Legum erat omnium disciplinæ-
 que domesticæ seruantissimus: alacritatis ad
 obtemperandum Moderatoribus singularis,
 nihil quantumuis minutum videretur con-
 temnens. Erat in eo mira quædam dexteritas
 in familiaribus regendis colloctionibus, ac, si
 quando ad media prolaberentur, ad pia argu-
 menta reuocandis: cum aptissime è sanctorum
 vitis exempla insereret, quæ perinde ac si ipse
 spectasset, narrâs affectu suo ac spiritu anima-
 bat. Neq; hæc cum faceret, vel quicquam inde
 tribuebat sibi, vel de aliorum existimatione
 apud se deterebat; sed mirifica erga omnes ob-
 seruantia, se tanquam in angelorum cœtu ver-
 sari

Humilitas.

Obedientia.

Humilitas.

...Pfal-
...iffimè
...Quin
...solito
...da hęc
...ut co-
...ia, &
...rita-
...xisti-
...labo-
...cena-
...fame
...t vni.
...simis
...pha-
...ebat,
...a, vt
...inæ-
...is ad
...laris,
...con-
...ritas
...ac, si
...gu-
...rum
...i ipse
...ima-
...inde
...ione
...sob-
...ver-
...fari

...ridicens, indignum appellabat tali consue-
...ndine. Dies appetebat S. Laurentio sacer, qui
...nelytus martyr ex more Societatis nostræ in
...menstrua fortitione Stanislao Patronus ob-
...venerat. Quamobrem celeberrimum op-
...tans agere eum diem, pridie institit à Recto-
...re, multa sibi vt liceret effectu pia, perpeffu
...aspera suscipere: ex quibus leuissima quædam
...concessa; inter cætera vt publicè se in cœna-
...culo verberaret. Ipso mox die festo, post o-
...bita ritè diuina, omne matutinum tempus co-
...quo administer exegit; sancto humilitatis
...charitatisque negotio religiosum diei otium
...colens: quæ sunt feriæ Beatis inprimis ac-
...ceptæ. Secundum prandium febricula qua-
...dam cœpit laborare, & post gratias Deo &
...Societati, de cura, quæ ipsi adhibebatur a-
...ctas, se illic decessurum affirmavit. Extre-
...ma autem die institit, vt sinerent humi se ab-
...iectum vltimum exhalare spiritum: Quod
...cum primo Rector negasset, iterum instanti
...ex parte indulgendum ratus hæctenus cōcessit,
...vt humi cum culcitra sterneretur. Ita humi ia-
...cens diuinissima mysteria, & sua & circum-
...stantium consolatione magna suscepit; ad pre-
...ces quæ adhibebantur attentè pieque respon-
...dens. Ac velut de integro ad momētum illud
...æternitatis arbitrum se comparare exorsus,
...bis repurgauit cōfessione animum, veniamq;
...ex fratribus cœpit rogare, quod minus recta ijs
...præbisset exempla, ita ex animo, ac si verè
...exem-

exempla talia, non optima præbuisse. Post
 multas vero preces sacram Christi crucifixi
 effigiem petit, actisq; Deo gratijs pro acceptis
 beneficijs, sacras plagas summo cum sensu ex-
 osculatur. Simili affectu oblatam sanctissimæ
 Virginis Matris suæ imaginem complexus at-
 que osculatus est: & Sanctis suis Patronis sese
 commendavit. Interrogatus deniq; numquid
 molesti resideret in animo, Nihil respondit,
 ac rursus, nū esset paratus Deū euocātem sequi,
 iucūditimè item respōdit, Paratū cor meum
 Deus, paratū cor meū. Atq; ita sancto oleo iam
 inunctus, altera manu rosariū & quædā piacu-
 laria grana, altera sacrū cereum sustinens inter
 sanctissima Iesu & Mariæ ingemināda nomina
 viuere Deo cœpit ipso Assumptionis D. Virgi-
 nis die: adeoq; vero leniter felix ille animus à
 suo corpusculo segregatus est, eiq; rā viuidum
 colorem, & oculos vsq; eò nitidos reliquit, vt
 astātes migratio sefellērit. Mā sit vero sacrum
 eius corpus multis deinde añis incorruptum,
 & diuerforum gloria miraculorum inclaruit.

MARTYRIVM S. MAMANTIS PVERI

17. Augusti ex Simeone Metaphrasie.

Sur, Tom. 4.

MAmas è Paphlagonia patre Theodoro,
 matre Rustina oriundus, atq; vtroque
 parente in carcere pro Christi confessione ex-
 tincto orbus, nobilissimæ cuidam matronæ,
 cui Ammia nomen erat, diuinitus cōmenda-
 tur.